

KONTAKTINFORMASJON HIST-ALT 2007/08

Odd Morten Mjøen – programansvarlig

Tlf. 73 55 98 74

e-post odd.mjoen@hist.no

Faglig ansvarlige

Sigrid Slettebakk Berge

Tlf. 73 55 98 68

e-post sigrid.berge@hist.no

Guri Amundsen

Tlf. 73 55 98 46

e-post guri.amundsen@hist.no

Elin Gjønnnes – praksiskonsulent

Tlf. 73 55 98 16

e-post elin.gjonnes@hist.no

Adresse:

Høgskolen i Sør-Trøndelag

Avdeling for lærer- og tolkeutdanning

7004 Trondheim

Tlf. 73 55 98 50

Fax. 73 55 98 51

Teksttlf. 73 55 98 28

Internett-adresser:

HiST

www.hist.no

HiST

www.hist.no/alt/praksis/tolk

På internettsidene finnes utfyllende informasjon om retningslinjer, samt alle nødvendige skjema. For eksempel skjema for dekking av praksisutgifter, vurderingsskjema for studenter, vurderingsskjema for veiledere og reglement for dekking av praksisutgifter:

Reglementet for dekking av praksisutgifter og vurderingsskjema er lagt ved på følgende sider.

INNHOLD

Kontaktinformasjon HiST ALT 2007/08	2
Informasjon om tolkeutdanningen	5
Formål med utdanninga	5
Kvalifiseringsmål	5
Læringsformer i utdanninga	6
Praksis	7
Målsetting for praksis: fra tilskuer til deltaker	7
Beskrivelse av praksistyper	7
<i>A Observasjonspraksis</i>	7
<i>B Kommunikasjonspraksis</i>	7
<i>C Tolkepraksis</i>	8
<i>D Praksis i tolking for døvblinde</i>	8
Vurderingskriterier	9
<i>Krav til studenten for alle typer praksis</i>	9
<i>Tolkepraksis</i>	9
<i>Praksis i tolking for døvblinde</i>	10
Arbeidsfordeling mellom høgscole, student og praksissted	10
<i>Høgskolens ansvar</i>	10
<i>Studentens ansvar</i>	11
<i>Praksisstedets og praksisveileders ansvar</i>	12
<i>A Ved observasjonspraksis og kommunikasjonspraksis</i>	12
<i>B Ved tolkepraksis</i>	12
<i>C Ved praksis i tolking for døvblinde</i>	13
Avlønning	14
<i>Ved praksis i tolking for døvblinde</i>	14
<i>Ved observasjonspraksis og tolkepraksis</i>	14
<i>Ved alle praksistyper</i>	14
Tilrettelegging av praksis	15
Reglement for dekking av utgifter i samband med praksis for studentar	16
Oppmøte observasjons-/kommunikasjonspraksis 2. studieår	17
Avskuttende vurdering av praksis i tolking	18

Til studenter og veiledere:

VELKOMMEN TIL STUDIEÅRET 2007/08!

Odd Morten Mjøen – programansvarlig

Praksis er en viktig del av utdanninga av tolker. Dette heftet håper vi kan være et veiledende dokument for både studenter, skole og praksisfelt. Det er viktig at dere setter dere nøye inn i det som står i heftet i god tid før praksis.

Våren 2007 uteksaminerte vi de første studentene som ble tatt opp på bachelorprogrammet i tegnspråk og tolking. Praksis er en viktig del av studentenes danning. Det er også veldig viktig i prosessen som skal gjøre dem til gode profesjonsutøvere. Studentene har ulikt utviklingsnivå og praksis vil være en viktig arena for å få innblikk i tolking, økte ferdigheter i tolking og økt refleksjonsnivå. Praksisfeltet og høgskolen har opparbeidet seg mye kompetanse i veiledning av tolkestudenter og utviklingen av både tolkeutdanningen og praksisfeltet har vært stor. Vi vil nok en gang benytte anledningen til å takke alle som har bidratt til denne utviklingen!

De siste to studieårene har vi samarbeidet med praksisfeltet i Sør- og Nord-Trøndelag om all observasjons-, kommunikasjons- og tolkepraksis. Dette studieåret sender vi studenter til flere steder i landet. Det vil gi studentene flere erfaringer og et innblikk i, ulike måter å løse utfordringene på som tolker, tolketjenester og andre arbeidsplasser for tolker står overfor. Praksis i tolking for døvblinde i tredje studieår vil også i år gjennomføres i samarbeid med Eikholt. Denne gangen vil alle studentene være sammen med studenter både fra Universitetet i Oslo og Høgskolen i Bergen.

Vi arbeider kontinuerlig med å utvikle samarbeidet mellom praksisfeltet og høgskolen. Målet er at student og praksisveileder skal dra vekslers på hverandre gjennom hele studieløpet, ikke bare i praksisperiodene. Det kan derfor være at studentene har behov for å snakke med veileder i forbindelse med oppgaveløsning, eller at det i noen tilfeller kan være behov for punktpraksis knyttet til bestemte tema vi arbeider med i utdanninga. Da kan det hende at studentene tar kontakt med veileder også mellom praksisperiodene.

Gjennom praksis prøver studentene ut både profesjonsferdigheter og rolleforståelse. I dette ligger et vurderingsansvar tillagt veileder og praksisfelt. Denne vurderinga er viktig både for studentenes og tolketjenestens videre arbeidsprosess. Vurderinga sier også noe om praksisfeltets krav til ferdigheter, noe som er en viktig del av kvalitetssikringen av studiet. Dette viser hvor viktig den formelle vurderinga av praksis er for studiet.

Veiledning fra praksisfeltet inngår som grunnlag for god praksisopplæring. Flere av praksisstedene vil møte de samme studentene på ulike tidspunkt i deres læringsprosess. Fra studentene i tredje semester kommer i sin første praksisperiode, til de i siste semester nærmer seg de kvalifikasjonene de må ha for å starte i tolkeyrket. Å delta på denne ferden er spennende og utfordrende for både skole, studenter, veiledere og brukere i praksisfeltet.

Når det gjelder veiledningsrutiner og kompetanse hos tolketjenestene ser vi at det er et stort engasjement, mye kompetanse og dyktige medarbeidere. Høgskolen ønsker fortsatt å bidra til at våre veiledere blir skolert innen veiledning gjennom seminar og utdanningstilbud. Dette kommer våre studenter til gode.

Vi er glade for det engasjementet veilederne viser og den praksisoppfølging de gir våre studenter. Vi ser fram til fortsatt godt samarbeid til beste for profesjonsutdanninga og i arbeidet med utvikling av en bedre tolketjeneste. Studenter, veiledere, praksissteder og utdanninga har et felles ansvar for å utvikle praksisfeltet som arena for læring og utvikling.

Vi ønsker veiledere og studenter gode praksisperioder!

INFORMASJON OM TOLKEUTDANNINGEN

FØRMÅL MED UTDANNINGA

Utdanninga skal kvalifisere for å tolke mellom hørende, døve, døvblinde og døvblitte. Gjennomført studium og bestått eksamen kvalifiserer for:

- offentlig godkjenning som tolk for døve
- offentlig godkjenning som tolk for døvblitte
- offentlig godkjenning som tolk/ledsager for døvblinde

Utdanninga skal tilrettelegges slik at studentene tilegner seg innsikt i og forståelse for yrket tolking for hørselshemmede i henhold til brukergruppenes interesser, krav og behov, og i samsvar med sosialpolitiske mål og prioriteringer.

Etter avsluttet studium skal studentene ha bevissthet om hvordan en profesjonell tolk arbeider. I tillegg til kunnskap om kommunikasjon og samhandling med andre mennesker, skal studentene beherske tolking til/fra tegnspråk og norsk, samt beherske de ulike alternative kommunikasjonsformer døvblinde og døvblitte benytter. Alle de aktuelle tolkeformene skal tilgodeses i utdanningsprosessen.

Studentene skal ved siden av faglig opplæring også sosialiseres til et yrke. Høgskolen vil derfor legge vekt på så vel personlig som faglig utvikling. Studiet skal kvalifisere til selvstendig arbeid som tolk og arbeid i to-tolksystem. Etter endt studium skal tolkene kunne vurdere egen kompetanse i forhold til ulike oppdrag. De skal kunne arbeide i team og samarbeide både med brukere, andre fagpersoner og ulike etater.

Høgskolen skal gjennom forsknings- og utviklingsarbeid, videre- og etterutdanning stimulere til etablering/utvikling av ny kunnskap innen fagområdet. Gjennom dette skal utdanninga holde kontakt med både praksisfelt og utdannings- og forskningsmiljø.

KVALIFISERINGSMÅL

Det overordna målet for tolker for døve, døvblinde og døvblitte er å utføre språklig formidling mellom personer som ikke umiddelbart kan forstå hverandres språk eller kommunikasjonsform. Studiet skal derfor tilrettelegges slik at studenten kan tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger som på en ansvarlig måte gir grunnlag for:

Tolkefaglig:

- å kunne utføre tolking med høy faglig kvalitet, og i samsvar med god yrkesetikk.
- best mulig forståelse for brukernes situasjon; dette gjelder både den hørselshemmede og den hørende brukeren.
- kunnskap om ulike teoretiske aspekt ved språk og kommunikasjon som er relevant for framtidig yrkesutøvelse.
- teoretisk forståelse og praktisk erfaring med mobilitet, inklusive ledsaging.
- å beherske beskrivelsesmetodikk, slik at en kan gi brukerne et mest mulig riktig og nyansert bilde av omgivelsene for tolkinga.
- å kunne bruke det tekniske utstyret som er aktuelt i tolkesituasjoner
- gode kunnskaper om og ferdigheter i tegnspråk
- gode kunnskaper om og ferdigheter i muntlig og skriftlig norsk
- å beherske tolking i ulike situasjoner og ved hjelp av ulike kommunikasjonsmetoder, språk og håndalfabet, herunder tolkemetodikk for døve, døvblinde og døvblitte

Fagkunnskap:

- *teoretisk bakgrunn for å forstå de prosessene som skjer i en tolkesituasjon*
- *kunnskaper om og i oversettelseslære på ulike tekstplan og i kontekst*
- *å kunne tilegne seg en konstruktiv, fagkritisk og problemløsende holdning*
- *kunnskaper og bevissthet om hvilke faglige og etiske krav som stilles til tolk for døve, døvblinde og døvblitte*

Samarbeids- og relasjonskompetanse:

- *å kunne vurdere eget arbeid og egenutvikling*
- *å kunne delta i fagutvikling, der så vel praktiske som teoretiske problemstillinger vektlegges*
- *å kunne fungere i tolkesituasjoner sammen med andre tolker*
- *å kunne redegjøre for faget på en klar og informativ måte*

LÆRINGSFORMER I UTDANNINGA

Studiet er basert på følgende undervisningsformer og læringsprosesser:

- Problembasert læring
- Tverrfaglige prosjekter
- Skrivning av fagtekster
- Teoretisk undervisning
- Ferdighetsøving på skolen
- Praksis
- Prosjektoppgave

PRAKSIS

MÅLSETTING FØR PRAKSIS: FRA TILSKUER TIL DELTAKER

Studenten skal etter tre års studium ha et kompetansenivå innen faget som gjør at vedkommende kan prøves til offentlig godkjenning som tolk for døve, døvblitte og døvblinde. Praksisdelen av studiet er den viktigste enkeltdelen i forhold til å forberede studenten på sin framtidige yrkesrolle. Denne forberedelsen innebærer at studenten går fra en rolle som observatør til en rolle som *yrkesutøver*, eller fra å være *tilskuer* til å bli *deltaker*.

Gjennom praksis skal studenten få praktisk erfaring i tolking for forskjellige brukergrupper, aldersgrupper og i forskjellige situasjoner. Praksis i andre studieår vil være preget av observasjon. Høgskolen arrangerer en uke praksis i tolking for døvblinde der studentene får prøve seg på tolking og ledsaging. Tredje studieår har til sammen sju uker tolkepraksis og en uke tolking for døvblinde. To uker tolkepraksis gjennomføres på høsten i femte semester. Målsettingen med denne praksisperioden er å bli kjent med praksisveileder og praksissted, samt å komme i gang med tolking i praksis. De siste fem ukene på våren i sjetten semester har fokus på praktisk tolking under veiledning.

BESKRIVELSE AV PRAKSISTYPER

Vi har fire typer praksis som har følgende betegnelser:

- *Observasjonspraksis*; praksis mest som *tilskuer*
- *Kommunikasjonspraksis*; praksis som både *tilskuer* og *deltaker*
- *Tolkepraksis*; praksis som *deltaker* i betydning *yrkesutøver*
- *Praksis i tolking for døvblinde*; praksis som *deltaker* i betydning *yrkesutøver*

Studentene skal gjennom totalt 12 ukers praksis, omtrentlig fordelt som følger:

	<i>Semester</i>	<i>Høst</i>	<i>Vår</i>
1.klasse	1-2	Ingen praksis	Punktpraksis
2.klasse	3-4	3 uker observasjon/ kommunikasjonspraksis (gjennomføres som enkeltuker)	1 uke praksis i tolking for døvblinde
3.klasse	5-6	2 uker tolkepraksis 1 uke praksis i tolking for døvblinde ved Eikholt senter for døvblinde	5 uker tolkepraksis

A Observasjonspraksis

Skillet mellom denne typen praksis og ekskursjoner er ikke skarpt. Aktuelle steder er tolkesentralen, kulturarrangementer for døve og døvblinde, og kurs og konferanser der tegnspråk brukes. I denne typen praksis vil det være en fordel om studentene kan motta tilrettelagt informasjon fra personer knyttet til praksisstedet.

B Kommunikasjonspraksis

Deltagelse og observasjon på framtidig yrkesfelt kan i prinsippet skje overalt hvor tegnspråk brukes i et miljø, men valg av sted vil da influere hvilke kunnskapsområder som får fokus. Alle stedene bør sikre studenten

mulighet til å se og bruke tegnspråk så mye som mulig.

- På tolkesentralen vil dette innebære en blanding av observasjon av tolking, tolking under veiledning og kommunikasjon på tegnspråk i situasjoner som oppstår utenfor tolkesituasjonen. Her blir det fokusert på tolkerollen.
- På skoler og barnehager innebærer praksisen at studenten er bisitter ved organisert aktivitet og involverer seg i mer “frie” situasjoner.
- I enheter som er boliger (internat/institusjoner/boenheter for korte opphold) har studenten mulighet til mer aktiv deltagelse i fritidsprega aktiviteter eller aktiviteter knyttet til vanlige dagligdagse gjøremål. Her kan det være naturlig at studenten også får selvstendige oppgaver samtidig som han/hun må sikres muligheten til å trekke seg ut og bare observere.
- Arbeidsplasser med flere døve er også aktuelle praksisfelt.
- Behandlingsinstitusjoner.

Felles for de fire siste områdene er at de åpner for å sette fokus på sosiokulturelle aspekter ved tegnspråk/tegnspråkkultur/tegnspråkmiljø.

C Tolkepraksis

Foregår ved landets tolkesentraler og andre arbeidsplasser for tolker. Her skal studenten i størst mulig grad fungere som yrkesutøver under veiledning av en veileder.

D Praksis i tolking for døvblinde

Studentene gjennomfører en uke praksis i tolking for døvblinde i Trondheim i 2. studieår. Her får studenten for første gang prøve seg som tolk og ledsager for døvblinde. I 3. studieår skal studenten delta på en ukes praksis ved Eikholt senter for døvblinde i Drammen. Denne praksisen arrangeres som et samarbeid mellom Eikholt og tolkeutdanningene ved Høgskolen i Sør-Trøndelag, Universitet i Oslo og Høgskolen i Bergen. De døvblinde er kursdeltakere ved Eikholt senter for døvblinde, og studentene går inn som tolker for kursdeltakerne gjennom en hel uke. Tolkingen foregår under veiledning av godkjente tolker.

VURDERINGSKRITERIER

Praksisrapporten ¹⁾ er et formelt dokument som rettes til Høgskolen i Sør-Trøndelag og går inn som en del av grunnlaget for vurdering av studenten. Rapporten sendes i **tre** eksemplarer i underskrevet stand til Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning v/praksiskonsept, 7004 Trondheim, **senest 14. dager etter avsluttet praksisperiode**

1) tilgjengelig på: nettside – se kontaktinfo side 16

Praksis som skal vurderes med skriftlig rapport fra veileder er:

1-ukes praksis i tolking for døvblinde vår 2. klasse

1-ukes praksis i tolking for døvblinde høst 3. klasse (Eikholt)

2-ukers tolkepraksis høst 3. klasse

5-ukers tolkepraksis vår 3. klasse

Krav til studenten for alle typer praksis

Kriterier for vurdering av studenten:

- at studenten viser vilje og evne til å forbedre adferd i samsvar med veiledning
- at studenten viser selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i tolkestudiet
- at studenten ikke har problemer av en slik art at han/hun fungerer dårlig i forhold til sine omgivelser
- at studenten viser vilje og evne til å kommunisere og samarbeide med brukere og kolleger
- at studenten viser vilje og evne til å forstå hva som foregår i en tolkesituasjon, og ut fra dette skaper et miljø som fremmer kommunikasjon.

Hvis minst ett av disse punktene ikke er "oppfylt" i stor grad må Høgskolen kontaktes og studenten kan, etter en vurdering fra Høgskolen bli vurdert som ikke egnet til å være tolk.

Tolkepraksis

Hovedfokus ved tolkepraksis del 1, høst, er at studenten i løpet av praksis skal ha prøvd å tolke i reelle tolkesituasjoner.

Ved tolkepraksis del 2, vår, forventes større *kunnskap om og ferdigheter* i tolkesituasjoner. Studenten bør hvis mulig få prøve seg i både tolking for døve, døvblinde og dövblitte. Om dette ikke lar seg gjøre bør dette komme fram i sluttrapporten.

Veileder bør også skissere videre læringsmål han/hun ser studenten har.

Et felles vurderingskriterium for all praksis er at det skjer utvikling i løpet av perioden.

Tolkefaglig kompetanse: Veiledende vurderingskriterier – tilpasset studentens årstrinn:

Som tolk er det viktig å inneha en god situasjonsforståelse og selvinnsikt, og utvikle evne til å samarbeide med og tilpasse seg brukere og kolleger, ut fra deres språk og kulturbakgrunn.

Et tolkeoppdrag består av flere faser. Gjennom praksis skal studenten øke sin kunnskap og ferdigheter i alle fasene (i forkant, gjennomføring og i etterkant av et oppdrag):

- I forkant av et oppdrag
 - Hvordan forbereder studenten seg?*
 - På hvilken måte tar han/hun kontakt med brukerne?*
 - Hvordan blir valg og informasjon lagt fram og begrunnet tolkefaglig?*
- Gjennomføring av oppdrag
 - Hvordan tilrettelegger studenten for egne arbeidsforhold?*

Tegnspråkferdigheter, norskkunnskaper, tolkeprosess, tempo, brukerkunnskap, situasjonsforståelse, samarbeid i to-tolksystem, yrkesrolle og etikk, avslutning av oppdraget.

- I etterkant av et oppdrag

Hva gjør studenten for å ta opp ting som gikk bra og som ikke gikk så bra – og hvordan?

Informasjon og samarbeid med brukerne i etterkant av oppdraget.

Praksis i tolking for døvblinde

I tillegg til vurderingskriteriene som er skissert over, gjelder følgende for praksis i tolking for døvblinde:

Målsetting i 2. klasse er at studenten skal bli kjent med brukergruppa døvblinde og deres kommunikasjonsformer, og øve på ulike tolkemetoder. Studenten skal ha grunnleggende kunnskap om teknikker i ledsaging, beskrivelse og kommunikasjon tilpasset den enkelte døvblinde sitt sanseapparat.

Studenter i 3. klasse skal ha kunnskap om og ferdigheter i de ulike tolkemetoder.

Tolkefaglig kompetanse: Veiledende vurderingskriterier – tilpasset studentens studieår:

- **Ledsagerteknikker:**

Studenten skal utøve sikker ledsaging som skaper trygghet for den døvblinde i varierte situasjoner.

- **Beskrivelse:**

Studenten skal ha kunnskap om ulike metoder og teorier innen beskrivelse

Blant annet utvelgelse av kritisk informasjon, gjenskape stemning.

- **Tolkemetoder:**

Studenten skal beherske ulike tolkemetoder tilpasset den enkelte døvblindes sanseapparat.

Taletolking: Tydelighet, tilpasset i volum, tempo, dialekt

Taktil tolking

Begrenset synsfelt

Skrivetolking

2-håndsalphabetet

Det engelske håndalfabetet

Arbeidsfordeling mellom høgskole, student og praksissted

Det vil være ulike rutiner ved gjennomføring og vurdering av praksis. Det er forskjell på f.eks. observasjonspraksis noen dager for ei gruppe studenter og individuell tolkepraksis i 5 uker. Ved kort observasjonspraksis vil mye av avtalene gå direkte mellom høgskolen og praksisstedet. For lengre individuelle praksisperioder (3. studieår) er mer ansvar for praktisk avklaring overlatt direkte til praksissted/veileder og student, etter at formell avtale er opprettet av høgskolen.

Høgskolens ansvar

- Utarbeide praksisavtaler med det enkelte praksissted.
- Tilby skoling av praksisveiledere (etterutdanninga i veiledningspedagogikk, seminar).
- Utarbeide rammer for rapportering/oppgaver for både veileder og studenter.

- I samarbeid med praksisstedet avgjøre om praksisperioden anses godkjent/ikke godkjent. Dette avgjøres på bakgrunn av veileders innstilling, dokumentert tilstedeværelse for studenten og vurdering av innleverte arbeidskrav.
- Sørger i samarbeid med praksisstedet for at studentene er tilstrekkelig orientert om forholdene ved praksisstedet.
- Oppnevne egen faglærer.
- Faglærer "følger" studenten gjennom hele studiet.
- Faglærer har ansvar for å være utdanningas kontakt utad med student og praksisveileder.
- Faglærer vil i løpet av siste praksisperiode i tolkepraksis besøke praksisstedet. For å skape forutsigbarhet og klare rammer rundt et slikt besøk foreslår Høgskolen følgende innhold i praksisbesøk:
 - Faglærer bør få se studenten i tolkesituasjon hvis dette er praktisk mulig. Det er også gunstig at student, praksisveileder og faglærer har et felles møte for å diskutere praksissituasjonen og studentens mål, plan og utvikling.
 - Faglærer og student skal også, helst innledningsvis, ha en samtale alene. At student, praksisveileder og faglærer har like referanser gir godt grunnlag for samarbeide
- Faglærer har ansvar for å støtte praksisveileder i veiledningsspørsmål
- Faglærer har ansvar for å veilede studenten med hensyn til den skriftlige oppgaven relatert til praksis.

Studentens ansvar

- Etablere kontakt med praksisveileder før praksisperioden starter for å få mer informasjon om praksisplass, samt oppmøtetid- og sted dersom det ikke er gjort overordna avtaler om dette.
- Studenten bevisstgjør egne læringsbehov før praksisperioden og drøfter disse med faglærer/praksisveileder i begynnelsen av praksisperioden.
- Utarbeide egne læringsmål og formulere sine forventninger for praksisperioden via et veiledningsgrunnlag. Dette skal sendes veileder og faglærer **seinest 1 uke før** praksisperioden starter.
- Arbeide aktivt for å nå sine læringsmål.
- Studenten har sammen med praksisveileder ansvar for å klargjøre behov for veiledning og fastsette tid og innhold for veiledning.
- Studenten har sammen med praksisveileder ansvar for å være forberedt til veiledningstimen.
- Nyttiggjøre seg praksisstedets og praksisveileders tilbud og ressurser.
- Ansvar for at pålagt praksisoppgave fra utdanninga blir utført og levert til riktig tid.
- Dersom eventuelle problem oppstår, skal studenten ta dette opp med praksisveileder og bringe inn faglærer om nødvendig.
- Studenten har sammen med praksisveileder ansvar for å delta aktivt i praksisvurderinga, og for at denne gjennomføres.
- Melde fravær til praksisveileder. Ved fravær utover 3 dager har studenten ansvar for å sende legeerklæring til faglærer.
- Studentens egen praksisrapport leveres veileder etter endt praksisperiode.

- Ordner seg med bosted dersom de må gjennomføre praksis andre steder enn i Trondheim.

Praksisstedets og praksisveileders ansvar

A Ved observasjonspraksis og kommunikasjonspraksis

- Praksisstedets ledelse utvelger tolker som skal ha veilederengasjement det aktuelle studieåret, og informerer veilederne om rammene beskrevet i dette heftet. HiST ALT varsles via e-post til elin.gjønnes@hist.no om hvem som blir veiledere (for hvilke studenter).
- Praksisstedet sørger for at studentene er orientert om taushetspliktsbestemmelser og har undertegnet taushetserklæring. (Se forslag på HiST ALT sine nettsider).
- Praksisstedet hjelper studentene med å komme inn i praksismiljøet.
- Praksisstedet informerer om relevante forhold ved praksisstedet.
- I observasjons- og kommunikasjonspraksis har praksisveileder ikke ansvar for å veilede studentene faglig i forhold til tegnspråk eller tolking.
- Praksisstedet informerer studentene om hvilke læringsmuligheter praksisplassen gir.
- Praksisveileder har ansvar for å fastsette veiledningstime – 1 time pr. dag, og har sammen med studentene ansvar for å planlegge innhold for veiledningstimene.
- Dersom eventuelle problemer oppstår, tar praksisveileder dette opp med studenten(e) og bringer inn faglærer ved behov.

B Ved tolkepraksis

- Praksisstedets ledelse utvelger tolker som skal ha veilederengasjement det aktuelle studieåret, og informerer veilederne om rammene beskrevet i dette heftet. HiST ALT varsles via e-post til elin.gjønnes@hist.no om hvem som blir veiledere (for hvilke studenter).
- Praksisstedet har ansvar for at studentene er orientert om taushetspliktsbestemmelser og har undertegnet taushetserklæring (se HiST ALT sine nettsider).
- Praksisveileder er faglig ansvarlig for den virksomhet studentene utfører.
- Praksisveileder har ansvar for å veilede studentene i praksis.
- Praksisstedet informerer studentene om hvilke læringsmuligheter praksisplassen gir. Dette som grunnlag for utarbeidelse av studentenes mål og forventinger.
- Dersom eventuelle problemer oppstår, tar praksisveileder dette opp med studenten(e) og bringer inn faglærer ved behov.
- Praksisstedet forbereder og legger til rette for praksisbesøk
- Praksisstedet må være villig til å svare på spørsmål og gi bakgrunnsinformasjon slik at studentene kan gjennomføre sin praksisoppgave. Ytterligere ansvar i forhold til veiledning på oppgaveskriving ligger hos høyskolen og faglærer.
- Praksisveileder har ansvar for å fastsette veiledningstid med gjennomsnitt 2 – to timer pr. dag og gjøre avtale med studenten(e) hvordan de fordeler veiledningstimene i praksisperioden. Praksisveileder har sammen med studenten ansvar for å planlegge innhold i veiledningstimene.
- Praksisveileder er i samarbeid med student ansvarlig for vurdering av studentens prestasjoner og praksis-

situasjon.

- Praksisveileder innstiller overfor høgskolen til godkjent/ikke godkjent praksis. Hvis praksisveileder er i tvil om studenten kan innstilles til godkjent praksis, må studenten få vite dette så tidlig som mulig i praksisperioden. En innstilling til "foreløpig ikke godkjent praksis" må begrunnes slik at studenten får mulighet til å sette krefter inn på å utvikle de mangelfulle områdene.
- Etter endt praksis skal praksisveileder sende inn en avsluttende vurdering i form av en praksisrapport. (Se side 9) **Frist: senest 14 dager etter endt praksisperiode.**
- Herfra blir rapportene viderelevert til faglærer og student.
Ingen rapporter leveres studentene direkte.

C Ved praksis i tolking for døvblinde

HiST ALT inngår avtaler med tolker som skal ha veilederengasjement det aktuelle studieåret, og informerer veilederne om rammene beskrevet i dette heftet.

- Praksisstedet har ansvar for at studentene er orientert om taushetspliktsbestemmelser og har undertegnet taushetserklæring (se HiST ALT sine nettsider).
- Praksisveileder er faglig ansvarlig for den virksomhet studentene utfører.
- Praksisveileder har ansvar for å veilede studentene i praksis.
- Praksisstedet informerer studentene om hvilke læringsmuligheter praksisplassen gir. Dette som grunnlag for utarbeidelse av studentenes mål og forventinger.
- Dersom eventuelle problemer oppstår, tar praksisveileder dette opp med studenten(e) og bringer inn faglærer ved behov.
- Praksisstedet må være villig til å svare på spørsmål og gi bakgrunnsinformasjon slik at studentene kan gjennomføre sin praksisoppgave. Ytterlige ansvar i forhold til veiledning på oppgaveskriving ligger hos høgskolen og faglærer.
- Praksisveileder har ansvar for å fastsette veiledningstid. Studenter på 2. studieår har krav på 1 time individuell veiledning og 1,5 time gruppeveiledning pr. uke. Studenter på 3. studieår har krav på 1 time individuell veiledning og 4 timer gruppeveiledning pr. uke. Praksisveileder har sammen med studenten ansvar for å planlegge innhold i veiledningstimene.
- Praksisveileder er i samarbeid med student ansvarlig for vurdering av studentens prestasjoner og praksissituasjon.
- Praksisveileder innstiller overfor høgskolen til godkjent/ikke godkjent praksis. Hvis praksisveileder er i tvil om studenten kan innstilles til godkjent praksis, må studenten få vite dette så tidlig som mulig i praksisperioden. En innstilling til "foreløpig ikke godkjent praksis" må begrunnes slik at studenten får mulighet til å sette krefter inn på å utvikle de mangelfulle områdene.
- Etter endt praksis skal praksisveileder sende inn avsluttende vurdering (se HiST ALT sine nettsider) senest 14 dager etter endt praksisperiode. Vurderinga sendes: Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning v/praksiskonsulent, 7004 Trondheim. Studentens egen vurdering legges ved (skal være mot-tatt ved slutten av praksisperioden).
- Herfra blir rapportene viderelevert til faglærer og student. Ingen rapporter leveres studentene direkte

- Praksisveileder og praksissted har ansvar for å koordinere eventuell felles veiledning og evaluering med studenter fra tolkeutdanningene i Oslo og Bergen.

Avlønning

Ved praksis i tolking for døvblinde

Veiledning skjer individuelt og i gruppe.

Veiledning for 2. studieår:

I tillegg til avtalt program lønnes veileder for:

- 1 time obligatorisk individuell veiledning, samt 0,5 time forberedelse pr. student.
- 1,5 time obligatorisk gruppeveiledning, samt 0,5 time forberedelse pr. gruppe
- 1 time pr. student til rapportskriving
- 2 timer til forberedelsesmøter med HiST

Veiledning for 3. studieår:

I tillegg til avtalt program lønnes veileder for:

- 1 time obligatorisk individuell veiledning, samt 0,5 time forberedelse pr. student.
- 4 timer obligatorisk gruppeveiledning, samt 0,5 time forberedelse pr. gruppe
- 1 time pr. student til rapportskriving
- 2 timer til forberedelsesmøter med HiST

Merarbeidet lønnes ut fra veileders lønnstrinn. Med timer regnes klokketimer. HiST ALT dekker veilederes utgifter til reise og opphold ved Eikholt ut fra billigste reisemåte og gjeldende satser ved Eikholt.

Ved observasjonspraksis og tolkepraksis

For alle praksissteder: Kun merarbeidet lønnes.

2. studieår: Det regnes 1 time veiledning pr. praksisdag pr. student for observasjonspraksis/kommunikasjonspraksis.

3. studieår: Det regnes 2 veiledningstimer pr. praksisdag pr. student i tolkepraksis. I tillegg får veileder 0,5 t pr. veiledningstime til for- og etterarbeid samt 3 timer ekstra til forberedelser og rapportskriving.

Merarbeidet lønnes ut fra veileders lønnstrinn. Med timer regnes klokketimer.

Velger praksisstedet å bruke flere veiledere pr. student under praksisperioden, skal en fungere som hovedveileder. Hovedveileder er ansvarlig for å følge opp nødvendig dokumentasjon i forhold til høgskolen.

Ved alle praksistyper

Veiledere ved praksissteder HiST ALT *ikke* har inngått langtidsavtale med, vil bli tilsendt engasjementsbrev m/lønnskjema så fort høgskolen har mottatt positivt svar på forespørsel om praksisplass(er).

For praksissteder som har undertegnet langtidsavtale våren 2003: I tråd med inngått avtale skal praksisstedet avlønne praksisveileder, for så å sende refusjonskrav til HiST ALT. Årsaken er at mange praksissteder ønsker at godtgjøringa skal komme hele institusjonen til gode.

Refusjonskrav sendes: Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning v/praksiskonsulent, 7004 Trondheim.

Refusjonskrav sendes inn 2 ganger årlig (ved behov), senest 1. desember og 1. juni. Navn på student(er) og "Utdanning av tolker for døve, døvblinde og døvblitte" må påføres innsendte skjema.

TILRETTELEGGING AV PRAKSIS

HiST ALT har retningslinjer for fjernpraksis i tolkeutdanninga. Disse berører blant annet studentenes økonomiske rammebetingelser, egenandeler for reise- og oppholdsutgifter m.m. (se HiST ALT sine nettsider).

Arbeidsmengden ved praksisstedet vil variere noe mellom de forskjellige praksistypene og forutsettes avklart mellom høgskolen og praksisstedet før praksis starter. Praksisstedets arbeidsoppgaver er avgjørende for hvor praksistid blir lagt.

Det er obligatorisk frammøte til all undervisning og veiledning knytta til praksis. Fravær på grunn av sykdom eller velferdsgrunner skal varsles/godkjennes av faglærer. Ved fravær over 15% av praksistida i et studieår, blir studiedeltaking i praksis ikke godkjent. Slikt fravær skal varsles til faglærer så raskt som mulig. Skyldes fraværet ut over 15% sykdom eller godkjent velferdsgrunn, kan det etter søknad legges opp til tilleggspraksis slik at studenten får godkjent praksis innen studieårets slutt. Programansvarlig avgjør hvor eventuell praksis legges. Dersom studenten ikke får tilleggspraksis grunnet for høyt fravær, blir praksisen dette studieåret registrert som ikke bestått.

Studenter som har valgt verv ved høgskolen skal kunne møte når de er i praksis. Arbeidstid som går bort til slik møtevirksomhet skal ikke tas igjen. Studenten skal informere praksisveileder om slik møtevirksomhet i første veiledningstime, og de aktuelle datoer må oppgis så snart de er klare.

Endelig fordeling av praksisplasser avgjøres av høgskolen, men skjer i samarbeid med studentene.

Bestilling av opphold og reise til praksis utenfor Trondheim er studentenes eget ansvar. I tråd med "Reglement for dekking av utgifter i samband med praksis for studentar" legger studentene ut for reise og opphold og får tilbakebetalt (etter gjeldende satser) etter at regning med kvitteringer er levert høgskolen v/praksiskonsulent.

Utdanninga av tolker for døve, døvblinde og døvblitte setter pris på den velvilje de enkelte praksissteder har vist ved å hjelpe studentene med praktiske anliggender under fjernpraksis.

REGLEMENT FØR DEKKING AV UTGIFTER I SAMBAND MED PRAKSIS FØR STUDENTAR

1. Dette reglementet for dekning av studentar sine praksisutgifter gjeld fulltidsstudentar ved Avdeling for lærar- og tolkeutdanning.
2. Avdeling for lærar- og tolkeutdanning dekker studentane sine meirutgifter til reise/opphald ved pålagt fjernpraksis, dvs når avdelinga ikkje kan skaffa tilsvarende godkjent praksisstad i nær-området, eller av andre grunnar ønskjer å nytta ein praksisstad lenger unna. Dette gjeld særskilt allmennlærarutdanninga for døve og tolkeutdanninga. Nærområdet vert definert som Trondheim kommune og alle Trondheim sine nabokommunar.
3. Meirutgifter til bustad ved pålagt fjernpraksis vert dekt med inntil kr 3000,- pr månad. Det er eit krav at studentane dokumenterer utgifter både på praksisstad og studiestad. Studentar som har fjernpraksis på sin eigen heimstad, får ikkje dekkja utgifter til opphald i familieheimen. Studentane er sjølve ansvarlege for å skaffe bustad.*
4. Avdeling for lærar- og tolkeutdanning dekker utgifter til reise mellom Trondheim og praksisstad ved start og slutt av praksisperiode. Alternativt vert utgift til daglege reiser mellom studenten sin faste bustad på studiestaden og praksisstaden dekt. **Eigendel på kr 100,- for kvar ny praksisperiode vert trekt frå.** Ved utrekning av eigendel etter punkt 4 første setning, vert skifte av praksisstad innafor ein samanhengande tidsperiode rekna som oppstart av ny praksisperiode.
5. Alle reiser betalt av avdelinga skal reknast ut frå billegaste reisemåte. Bruk av eigen bil kan dekkast når dette samla sett gir same eller mindre utgifter for høgskolen, eller når det av praktiske grunnar er vanskeleg å bruka rutegåande transportmiddel. Ved bruk av eigen bil brukar ein likningsvesenet sine takstar.
6. Studentar kan søka om dekking av utgifter til særlege arbeidsoppgåver/kurs/konferansar osb. knytt til gjennomføring av praksis. Slik dekking er uavhengig av om det dreier seg om fjern- eller nærpraksis. Det er sett ei øvre grense på kr 500,- pr studieår.
7. Når høgskolen innkallar til vegleiing/samlingar/møter, dekker høgskolen reise tur/retur praksis-studiestad. Retningslinjene ovafor om billegaste reisemåte vert nytta.
8. Det normale er at studentane legg ut for reise og bustad. Skjema for praksisutgifter med **original-billetter** leverast inn seinast 14 dagar etter at praksisperioden er ferdig. Utbetaling skjer fyst etter at **alle** i gruppa/klasse har levert.

**) Ved kortare periodar enn ein månad vert det rekna eit maksimumsbeløp ut frå kor stor del av ein månad perioden utgjer, men ingen periode vert rekna i denne samanheng som kortare enn 1 veke, sjølv om perioden altså strekker seg over mindre enn 1 veke*

OPPMØTE OBSERVASJONS- / KOMMUNIKASJONSPRAKSIS 2. STUDIEÅR

Sendes inn senest 14 dager etter endt praksis.

Veileder: _____

Praksissted: _____

Periode: _____

Har hatt følgende student(er) i kommunikasjonspraksis studieåret 2007/2008:

Navn	Godkjent tilstedeværelse
_____	(Ja/Nei)
_____	(Ja/Nei)
_____	(Ja/Nei)
_____	(Ja/Nei)
_____	(Ja/Nei)

Eventuelle kommentarer knyttet til praksis:

Sted, dato

Underskrift